

**ROMA SZAKKOLLÉGIUMOK
HALLGATÓINAK
ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS
KONFERENCIÁJA
I.**

2018. március 9.

**MTA Szegedi Területi Bizottság Székháza
SZEGED**

ABSZTRAKTKÖTET

A kötet megjelenését az EFOP-3.4.1-15-2015-00002 Együtt működik! Boldog Ceferino Programnak nyújtott finanszírozás tette lehetővé.

Szerkesztette
Kiss Mária Rita

ISBN 978-615-5372-86-5 [print]

ISBN 978-615-5372-87-2 [online pdf]

Felelős kiadó: Dr. Jancsák Csaba
A Belvedere Meridionale és a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium
közös kiadása.
Nyomta: S-Paw Nyomda, Üllés

A KONFERENCIA SZERVEZŐI ÉS MEGVALÓSÍTÓI

Házigazda intézmény
Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium

A konferencia megvalósításának partnerintézményei
Gál Ferenc Főiskola Szegedi Tudományegyetem

A konferencia társszervezői

BELVEDERE
MERIDIONALE

MTA Szegedi Területi Bizottság
Szociológiai Munkabizottság

TARTALOM

TARTALOM.....	4
A KONFERENCIA VÉDNÖKEI.....	6
A KONFERENCIA PROGRAMBIZOTTSÁGA.....	7
KÖSZÖNTŐ.....	8
A KONFERENCIA PROGRAMJA.....	9
ABSZTRAKTOK.....	16
MASZLAG FANNI Mennyek vagy maradjak?!	17
BÁRÓ-FARKAS CSABA LÁSZLÓ BÁRÓ-FARKAS MARGIT CHIARA A cigányságot érintő jogi szabályozás a 20. század második felében, különös tekintettel Békés és Csongrád megyére	19
BARTHA ERIKA Roma családok nevelési szokásai és kapcsolatuk az intézménnyel, tiszántúli óvodák példáján bemutatva	22
GODÓ IRÉN A roma és nem roma óvodás korú gyermekek beszédfejlődésének összehasonlító vizsgálata.....	24
KÓTI TIBOR A roma etnikum társadalmi, gazdasági integrációjának esélyei Magyarországon	27

BRIJÁK DÁVID

A József Attila Tanulmányi Központ szennyvízhő alapú hűtés- fűtés rendszerének, mint környezetvédelmi beruházás gazdasági hatásainak értékelése.....29

MOLNÁR ZOLTÁN

A kora újkori Magyar Királyság gazdaságtörténete a Magyar Kamarai regisztratóra bejegyzéseiben.....32

JAKUS ELENA

A 8-12 éves korosztály katolikus katekézise és hitoktatása34

IVÁN KATALIN

Kor hatása nyeles hidra (*Hydra oligactis*) polipok ivarérésére és posztreproduktív összejtdinamikájára36

GAÁL GABRIELLA

A (szöveg)test-töredékek *Pixel*-labirintusában.
Tóth Krisztina: *Pixel*39

MOGYORÓSI RENÁTÓ MANUEL

A Pécsi Tudományegyetem osztatlan tanárképzésben résztvevő első éves hallgatóinak kisebbségekről alkotott képe egy kérdőíves felmérés tükrében41

SZÚCS BOGLÁRKA

Intergenerációs programok az Egyesült Államokban és hazánkban 43

DOBÓ TIBOR

Éld az életem – egy szerepjáték a társadalmi egyenlőtlenségek ledöntésére.....46

A KONFERENCIA VÉDNÖKEI

FŐVÉDNÖK

Langerné Victor Katalin

társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár
Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős
Államtitkárság EMMI

VÉDNÖKÖK

Prof. Dr. Szabó Gábor

az MTA doktora, rektor, egyetemi tanár,
Szegedi Tudományegyetem

Dr. Kozma Gábor

főiskolai tanár, rektor,
Gál Ferenc Főiskola, Szeged

A KONFERENCIA PROGRAMBIZOTTSÁGA

A Programbizottság társelnökei

DR. KOZMA GÁBOR főiskolai tanár, rektor, Gál Ferenc Főiskola

PROF. DR. SZABÓ GÁBOR akadémikus, az MTA doktora, egyetemi tanár, rektor, Szegedi Tudományegyetem

A programbizottság további tagjai

PROF. DR. BALOGH ELEMÉR egyetemi tanár, dékán, Szegedi Tudományegyetem, Állam és Jogtudományi Kar

PROF. DR. DUX LÁSZLÓ egyetemi tanár, akadémikus, Szegedi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar

PROF. DR. HABIL. FARKAS BEÁTA egyetemi tanár, Szegedi Tudományegyetem, Gazdaságtudományi Kar, Pénzügyek és Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Intézete

DR. JANCSÁK CSABA PhD, főiskolai docens, Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

PROF. DR. PUSZTAI GABRIELLA egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

DR. HABIL. KÁLLAI ERNŐ PhD, főiskolai tanár Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

DR. HABIL. ORSÓS ANNA PhD, egyetemi docens, tanszékvezető Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszék

A konferencia házigazdája

MÉSZÁROS FERENC igazgató, Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium

KÖSZÖNTŐ

*„A remény nem azonos az örömmel, melyet akkor érzünk, amikor jól mennek a dolgok, vagy a tettrekészséggel, amellyel belevágunk egy jónak ígérkező üzletbe. A remény semmiképpen nem azonos a derűlátással. Sokkal inkább munkálkodás egy ügy sikeréért. Nem abbéli hitünk, hogy valami jól fog sikerülni, hanem a bizonyosság, hogy valami értelmessé foglalkozunk, akár sikerrel járunk, akár nem. Ez a remény erőt ad, hogy éljünk, hogy kipróbáljunk új dolgokat.”
(Vaclav Havel)*

A fejlődni képes és valóban eleven társadalom létezésének egyik alapfeltétele a felsőoktatási intézményekben tanuló leendő értelmiség oktatása, képzése, nevelése.

A magyarországi cigány felzárkózás tekintetében ez kiemelt fontosságú tényező!

Ezt szolgálják a hazai roma szakkollégiumokban folytatott tehetséggondozó programok. Ennek egyik legfontosabb eleme, hogy a hallgatók – magas szintű szakmai feltételek között – megismerjék a tudományos munka kereteit és lehetőséget kapjanak kutatásokba való bekapcsolódásra, saját kutatások folytatására, és elért eredményeik bemutatására.

Fontosnak tartjuk, hogy a roma szakkollégisták közös fórumon ismerethessék kutatásaikat és azokra érdemi visszajelzést kaphassanak. Ezért rendezzük meg most első alkalommal – de hagyományteremtő szándékkal – a Roma Szakkollégiumok Hallgatóinak Országos Tudományos Konferenciáját, Szegeden.

Köszönöm a konferencia Fővédnökének és Védnökeinek, illetve a Programbizottság tagjainak és a hallgatók Témavezetőinek támogatását, melyet az eredményes megvalósításhoz nyújtottak/nyújtanak.

Köszönöm a résztvevő előadó hallgatóknak, ifjú kollégáknak, hogy vállalkoznak a szerepvállalásra és munkájuk eredményeinek bemutatására.

Mészáros Ferenc
igazgató
Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium
a konferencia házigazdája

A KONFERENCIA PROGRAMJA

9.00 – 10.00 Érkezés regisztráció, kávé

10.00 – 10.20 Megnyitó

Köszöntőt mond:

Langerné Victor Katalin társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár, Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkóztatásért Felelős Államtitkárság EMMI – a konferencia fővédnöke

A konferenciát megnyitja:

Dr. Kozma Gábor rektor, főiskolai tanár

Gál Ferenc Főiskola, Szeged – a konferencia társelnöke és Prof. Dr.

Szabó Gábor rektor, az MTA doktora, egyetemi tanár

Szegedi Tudományegyetem – a konferencia társelnöke

10.20 – 10.40. A konferencia programjának ismertetése
(Ezzel párhuzamosan sajtószünet)

10.40 – 12.40 ELSŐ SZEKCIÓ

Levezető elnök: Mészáros Ferenc igazgató – Szegedi Keresztény
Roma Szakkollégium

A szekció időbeosztása minden előadás esetében: 15 perc előadás+5
perc reflexió

10.40. – 11.00

Maszlag Fanni: *Mennyek vagy Maradjak?!*

*Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola,
Szociológia és Szociálpolitika Tanszék – Szent Miklós
Görögkatolikus Roma Szakkollégium*

Felkért hozzászóló:

Dr. Habil. Kállai Ernő PhD, főiskolai tanár Szegedi Tudományegye-
tem, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

11.00 – 11.20

Báró- Farkas Csaba László és Báró- Farkas Margit Chiara:

***A cigányságot érintő jogi szabályozás a 20. század második felében
különös tekintettel Békés és Csongrád megyére***

*Szegedi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Kar –
Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium*

Felkért hozzászólók:

Prof. Dr. Balogh Elemér egyetemi tanár, dékán, Szegedi Tudomány-
egyetem, Állam és Jogtudományi Kar, és

Dr. Habil. Kállai Ernő PhD, főiskolai tanár Szegedi Tudományegye-
tem, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

11.20 – 11.40

Bartha Erika: *Roma családok nevelési szokásai és kapcsolatuk az intézménnyel, tiszántúli óvodák példáján bemutatva*

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógynevelési Kar, Gyermeknevelési Tanszék – Lippai Balázs Roma Szakkollégium

Felkért hozzászólók:

Dr. Kozma Gábor rektor, főiskolai tanár Gál Ferenc Főiskola, Szeged, és

Dr. Habil. Kállai Ernő PhD, főiskolai tanár Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

11.40-12.00

Godó Irén: *A roma és nem roma óvodás korú gyermekek beszédfejlődésének összehasonlító vizsgálata*

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar – Wáli István Református Cigány Szakkollégium)

Felkért hozzászólók:

Dr. Kozma Gábor rektor, főiskolai tanár Gál Ferenc Főiskola, Szeged, és

Dr. Habil. Orsós Anna PhD, egyetemi docens, tanszékvezető Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszék

12.00 – 12.20

Kóti Tibor: *A roma etnikum társadalmi, gazdasági integrációjának esélyei Magyarországon*

Debreceni Egyetem, Földtudományi Intézet, Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék, PhD hallgató – Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Felkért hozzászólók:

Dr. Habil. Orsós Anna PhD, egyetemi docens, tanszékvezető Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, és

Dr. Habil. Kállai Ernő PhD, főiskolai tanár Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

12.20-12.25

A szekció zárása

12.25 – 14.00 Ebéd

Helyszín: Katedrális Étterem, Dóm tér

14.00 – 15.40 MÁSODIK SZEKCIÓ

Levezető elnök: Dr. Jancsák Csaba PhD, szakcsoportvezető főiskolai docens, SZTE, Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet
A szekció időbeosztása minden előadás esetében: 15 perc előadás+5 perc reflexió

14.00 – 14.20

Briják Dávid: *A József Attila Tanulmányi Központ szennyvízhő alapú hűtés- fűtés rendszerének, mint környezetvédelmi beruházás gazdasági hatásainak értékelése*

Szegedi Tudományegyetem – Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium

Felkért hozzászólók:

Prof. Dr. Szabó Gábor rektor, egyetemi tanár, az MTA doktora, Szegedi Tudományegyetem, és

Dr. Benkő-Kiss Árpád PhD, főiskolai docens, Szegedi Tudományegyetem, Mérnöki Kar, Ökonómiai Intézet

14.20 – 14.40

Molnár Zoltán: *A kora újkori Magyar Királyság gazdaságtörténete a Magyar Kamarai regisztrátúra bejegyzéseiben*

Debreceni Egyetem – Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Felkért hozzászólók:

Prof. Dr. Habil. Farkas Beáta egyetemi tanár, Szegedi Tudományegyetem, Gazdaságtudományi Kar, Pénzügyek és Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Intézete, és

Dr. Horváth Gábor PhD, tanszékvezető főiskolai docens Gál Ferenc Főiskola, Szeged, Egyháztörténeti Tanszék

14.40 – 15.00

Jakus Elena: A 8-12 éves korosztály katolikus katekézise és hitoktatása

Szegedi Tudományegyetem – Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium

Felkért hozzászólók:

Dr. Kozma Gábor rektor, főiskolai tanár, Gál Ferenc Főiskola, és Mészáros Ferenc igazgató, Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium

15.00 – 15.20

Iván Katalin: Kor hatása nyeles hidra (*Hydra oligactis*) polipok ivarérésére és posztreproduktív összejtdinamikájára

Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológia Kar, Biológiai és Ökológiai Intézet, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék - Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Felkért hozzászóló:

Prof. Dr. Dux László tanszékvezető egyetemi tanár, az MTA doktora, Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Biokémiai Intézet

15.20 – 15.25.

A szekció zárása

15.25 – 15.45 Kávészünet

15.45 – 17.00 HARMADIK SZEKCIÓ

Levezető elnök: Dr. Habil. Kállai Ernő PhD, főiskolai tanár, Szegedi Tudományegyetem, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

A szekció időbeosztása minden előadás esetében: 15 perc előadás+5 perc reflexió

15.45 – 16.05

Gaál Gabriella: *A (szöveg)test-töredékek Pixel-labirintusában*

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék – Wlisslocki Henrik Szakkollégium

Felkért hozzászóló:

Dr. Juhász Valéria PhD, főiskolai docens, mb. tanszékvezető, Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, és

Dr. Kovács Krisztina PhD, Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Irodalmi Tanszék

16.05 – 16.25

Mogyorósi Renátó Manuel: *A Pécsi Tudományegyetem osztatlan tanárképzésben résztvevő első éves hallgatóinak kisebbségekről alkotott képe egy kérdőíves felmérés tükrében*

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar - Wlisslocki Henrik Szakkollégium

Felkért hozzászóló:

Dr. Jancsák Csaba PhD, szakcsoportvezető főiskolai docens, Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

16.25 – 16.40

Szűcs Boglárka: *Intergenerációs programok az Egyesült Államokban és hazánkban*

*Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző
Kar – Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium*

Felkért hozzászóló:

Kiss Mária Rita főiskolai docens, Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

16.40 – 17.00

Dobó Tibor: *Éld az életem – egy szerepjáték a társadalmi egyenlőtlenségek ledöntésére*

Pécsi Tudományegyetem – Wlislócki Henrik Szakkollégium

Felkért hozzászóló:

Kiss Mária Rita főiskolai docens, Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar, Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet

17.00 – 17.05

a szekció zárása

17.05 – 18.30

A konferencia zárása, Állófogadás

ABSZTRAKTOK

MASZLAG FANNI

Mennyek vagy maradjak?!

Should I stay or Should I go?!

(PhD hallgató, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék - Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium)

Témavezető: Prof. Dr. Csoba Judit, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A hagyományos cigány családokban a nők szerepe elsősorban a gyerekek nevelésére, a férj kiszolgálására és a háztartás vezetésére korlátozódik. Mai napig nem megszokott a cigány társadalomban, ha egy nő tanulni szeretne és munkába szeretne állni. Hátrányos helyzetüket tehát nem csak a társadalomban való megkülönböztettségük adja, hanem saját, kulturális hagyományaik és nem megfelelő kapcsolati hálójuk is. A roma nők többsége mai napig inaktív, de magas körökben a munkanélküliség is. Dolgozatomban szeretném megtudni, hogy az általam vizsgált településen miért vannak a roma nők csekély számban jelen a munkaerő-piacon és, hogy mely

területen lehetne beavatkozni, hogy megoldjuk ezt a problémát. Emellett a dolgozat célja, hogy bemutassa a roma nők társadalmi, gazdasági helyzetét illetve a roma tradíciók szerepét, kapcsolathálóját az interjúalanyaim életében a településen. Továbbá arra a kérdésre keresem a választ, hogy miképp befolyásolja a roma nők életét, életének alakulását a település kései bekapcsolódása a modernizációba, a roma kultúra jellegzetes vonásai illetve maga a kisebbségi lét (nő, roma). A roma társadalomban a nemek szerinti elkülönülés erőteljesen jelentkezik. A roma családok szocializációjában olyan különbségek jelennek meg a nem roma családokéhoz képest, melyek még markánsabban kijelölik a roma lányok helyét és feladatait a családban egész kisgyermekkortól kezdődően. Kutatásom során 20 félig strukturált interjút készítettem, a kapott válaszokat pedig téma és típusanalízis módszerével elemeztem.

Kulcsszavak: roma/cigány, nők, hagyományok, tradíciók, kapcsolatok

Keywords: Gypsy/Romany, women, traditions, network

BÁRÓ-FARKAS CSABA LÁSZLÓ
BÁRÓ-FARKAS MARGIT CHIARA

A cigányságot érintő jogi szabályozás a 20. század második felében, különös tekintettel Békés és Csongrád megyére

Legislation on Gypsy population in the second half of the 20th century especially in Békés and Csongrád county

(Ötödéves jogász hallgatók, Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar – Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium)

Témavezető: Prof. Dr. Balogh Elemér egyetemi tanár, dékán, Szegedi Tudományegyetem, Állam és és Jogtudományi Kar

„Annak okáért menthetetlen vagy óh ember, bárki légy, a ki ítélsz: mert a miben mást megítélsz, önmagadat kárhoztatod; mivel ugyanazokat míveled te, a ki ítélsz.” (RÓMA 2:1)

A cigánysággal kapcsolatos mai nehézségek egy része ugyanúgy jelen volt ötven évvel ezelőtt. Vajon mi lehet az oka ennek a folyamatos stagnálásnak, ismétli önmagát a történelem, vagy csak politika, emberi kompetenciák függvénye mindez? Egy válasz a dolgozat kezdetekor megfogalmazódott bennünk: a cigány csoportok annak ellenére, hogy a támogatások hatására a korábbi kedvezőtlen helyzetükhöz képest, önmagukhoz

mérten behozták lemaradásukat, a többségi társadalomhoz viszonyítva még mindig hátrányban maradtak.

A XX. század elején a „cigányügy” rendőri kérdés volt, s megmaradt a „cigányvadító közigazgatás”. A szocializmus kiépülésével, a hatalom a kezdeti időkben e területen csak rendészeti, közegészségügyi intézkedések szükségességét látta. 1961-ben megszületett párthatározat mely közel 28 évig meghatározta a magyarországi roma társadalom hétköznapijait, megteremtette a mai napig kísértő cigánypolitikát. A pártállam intézkedéseivel fellazította az addig megformálódott társadalmi kötődéseket, kialakította a cigányság homogén értelmezési mezőjét. Ezzel szeparált egy belső, de egyben kívülálló közösséget, melyet át akart nevelni jogszabályaival. Nemzetiségi jogokat egyszerűen megtagadták. Elhatárolódva térben és időben, egyes definiálás alatt, a határozat céljai nem tekinthetőek egyértelműen kiközösítőnek és megbélyegzőnek, néhány megállapításában helyes elemeket is találhatunk, ha egy hosszadalmasan rászoruló, hátrányos helyzetű csoportot szemlélünk. A tervek azonban kivitelezhetetlenek, eredetükben tévesek, alapjában sértik az alapvető emberi jogokat.

A hazai szabályozás vizsgálata során elsőnek az állam jogszabály alkotási folyamatát vizsgáltuk meg, majd rátérünk a területi szervek végrehajtási intézkedésire, Békés megye és

Csongrád megye által. Dolgozatunk megírásának célja az volt, hogy rámutassunk szocializmusban létrejövő felzárkóztató jogalkotás téves folyamatára és rávilágítsunk arra, hogy ha egy nemzet segíteni akarja, a kisebbségét az csakis a kisebbség aktív közreműködésével valósulhat meg sikeresen.

Kulcsszavak: jogtörténet, cigány, szabályozás

Keywords: legal history, gypsy, legislation

BARTHA ERIKA

Roma családok nevelési szokásai és kapcsolatuk az intézménnyel, tiszántúli óvodák példáján bemutatva

Roma families' educational habits and their partnership with the institutions

(Harmadéves óvodapedagógia szakos hallgató, Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, Gyermeknevelési Tanszék - Lippai Balázs Roma Szakkollégium)

Témavezető: Vargáné Dr. Nagy Anikó adjunktus, Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, Gyermeknevelési Tanszék

Az előadásban a roma családok nevelési szokásait és az óvodával kialakított kapcsolatukat tanulmányozom. Óvodapedagógus hallgatóként fontosnak tartom megismerni a roma családok nevelési szokásait. A vonatkozó elméleti szakirodalom (Forray, Hegedűs; Erdős; Kemény) elemzésén keresztül vizsgálom a gyermekek családon belüli szocializációját, valamint a roma családok és az intézmény kapcsolatát.

Az előadás második felében ismertetem vizsgálati eredményeimet, amelyeket elsősorban interjúzásra alapozott kutatás keretében felvett adatok elemzésére építettem. Vizsgá-

lataimat a Kocsordi, Hodászi, Nagyecsed i illetve Hajdúböszörményi óvodákban végeztem. Ezekre az óvodákra azért esett a választásom, mert itt az óvodai csoportokban a roma gyermekek száma magas.

Kutatásaim alkalmazott szemléletűek, amennyiben eredményeimre alapozva javaslatokat fogalmaztam meg. A sikeres óvodai integrációban a roma identitású szülők és óvodapedagógusok kapcsolatának fejlesztése meghatározó tényező. Legfontosabb megállapításom szerint fontos lenne az óvodapedagógusok szakmai kompetenciáját romológiai ismeretekkel bővíteni.

Kulcsszavak: roma gyerekek, gyermeknevelés, roma szülők, intézményi szocializáció és integráció

Keywords: roma children, early childhood education, roma parents

GODÓ IRÉN

A roma és nem roma óvodás korú gyermekek beszédfejlődésének összehasonlító vizsgálata

Comparative Analysis of Roma and non-Roma Preschooler Children's Speech and Language Development

(Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar – Wáli István Református Cigány Szakkollégium)

Témavezető: Mező Katalin tanársegéd, Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Az óvodás korú gyermekeknél hangsúlyos szerepe van a személyiségfejlődésnek. Még ebben a szenzitív korban a gyermekek beszéde is fejlődik. Az óvodának fontos szerepe van a beszédfejlődésben, ugyanis a feladatai közé tartozik az anyanyelvi-, értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása. A kommunikáció lényeges a kapcsolatteremtés és az önkifejezés szempontjából is. Az ember nem tud nem kommunikálni. Az óvoda a kortárs kapcsolatok elsődleges színtere. Ott nemcsak az óvodai dolgozókkal kerül kapcsolatba a gyermek, hanem a hozzá hasonló korú gyermekekkel is. Sok óvodában roma és nem roma gyermek egyaránt megfordul. Milyen a roma és nem roma gyermek kommunikációja? Kutatásomban erre a kérdésre kere-

sem a választ. Kíváncsi vagyok arra, hogy a gyermekek beszédében mutatkoznak-e eltérések. A roma gyermekek beszédét befolyásolják a szokásaik, hagyományaik is, éppen ezért azokat is figyelembe kell venni. A hagyományőrző cigány közösségek igen érdekes és sokszínű szokásokat ápolnak. Azok a gyermekek és szülők, akik ezekkel nincsenek tisztában, a cigány gyermekek viselkedését nem biztos, hogy képesek megfelelően értelmezni. Éppen ezért a kutatásom egyik célja az, hogy minél több ember ismerje meg a cigányokat, ezzel is elő szeretném segíteni a romák és nem romák közötti párbeszédet. Magyarországon a legnagyobb kisebbség a cigányság, és mivel a romák és a nem romák együtt élnek, jó, ha a többségi társadalom megismeri őket. Mint kisebbség, sajnos ki vannak szolgáltatva a diszkriminációnak. A társadalmi beilleszkedésüket megnehezíti az etnikai hovatartozásuk. A gyermekek és a felnőttek számára is egyaránt fontosak a társas érintkezések. A kommunikáció révén a környezetüket és egymást, önmagukat is jobban megismerhetik az emberek. A gyermekek a kezdeti szakaszban elsajátítják a tárgyak nevét, igéket tanulnak meg, szókincsük gazdagodik, és szép lassan magukévá teszik az anyanyelvüket. Az anyanyelv elsajátítása elengedhetetlen a boldoguláshoz. A társadalmi integráció egyik lépcsőfoka a helyes kommunikáció. A kommunikáció lehet verbális és nonverbális. A gyermeki

viselkedés jelentésének megértéséhez fontos, hogy a gyermekekre odafigyeljünk, kommunikációjukat minél jobban megértjük. Ha a gyermek nem tud megfelelően beszélni, akkor logopédus foglalkozik vele. Nemcsak az óvodában, de az iskolában is lényeges, hogy a roma és nem roma gyermekek egyenlő eséllyel indulhassanak. A család az elsődleges szocializációs közeg, ám emellett az óvoda is segíti a gyermek beszédfejlődését. Kutatásomban a családdal is foglalkoztam, hogy megtudjam, miképpen támogatja a gyermek beszédét. A roma és nem roma gyermekek közötti összhangot serkentheti az, ha minél inkább megpróbáljuk megérteni a roma gyermekek kommunikációját, viselkedését. Ehhez egy átfogóbb kutatást próbáltam elvégezni, melyben vizsgáltam a relációs szavak ismeretét, az összefüggő beszédet, a szókincs gazdagságát és változatosságát cigány és nem cigány óvodás korú gyermekek esetében egyaránt.

Kulcsszavak: roma, nem roma, óvoda, gyermekek, beszédfejlődés

Keywords: roma, non-roma, preschool, children, speech/language development

KÓTI TIBOR

A roma etnikum társadalmi, gazdasági integrációjának esélyei Magyarországon

The chances of social, economic integration of Roma ethnicity
in Hungary

(Másodéves PhD hallgató - Debreceni Egyetem, Földtudományi Intézet, Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék - Szent- Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium)

Témavezető: Dr. Teperics Károly PhD, egyetemi adjunktus,
Debreceni Egyetem Földtudományi Intézet
Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék

A mai posztindusztriális, globalizált világban a regionális politika, illetve a területfejlesztés egyik legfontosabb célkitűzése, s egyben alapja a megfelelő minőségi emberi erőforrás fejlesztés. Magyarország legnagyobb kisebbségként nyilvántartott roma etnikum integrációjának megteremtése évtizedek óta megoldatlan társadalmi problémaként jelentkezik. Erre építve a romák társadalmi, gazdasági integrációjának, adekvátságának vizsgálata kiemelt fontosságú. A „roma kérdés” komplikáltságát jelzi, hogy a hazai romákat nem lehet homogén masszaként kezelni. Ugyanis megtalálhatóak azok a roma etnikai csoportok, amelyek még inkább fragilisek, depriváltak mindennemű társadalmi beavatkozásra.

Előadásomban bemutatásra kerülnek az integrációt jelentősen

elősegíthető tényezők, mint az oktatás, amely az integráció egyik legfontosabb „zálogaként” kezelendő. Az előadás prezentálja a romák munkaerő-piaci esélyeit, különösen a periférikus térségek körében. A periférikus térségekben – különösen a külső perifériákon – élő romák túlsúlyos marginalizációját tovább sújtja a munkahelyek nagyfokú hiánya, amelynek javításában a területfejlesztésre, a regionális politikára kiemelt feladat hárul. A hazánkban élő romák felzárkózásának alakulása, szerfelett befolyásolja az ország versenyképességét is, éppen ezért a társadalmi felzárkózás tényerése kulcsfontosságú lesz a jövőben. A demográfiai prognózisoknak köszönhetően megállapítható, hogy az előregedő magyar társadalommal szemben a cigányság egy nagyon fiatalos korstruktúrájú demográfiai képet mutat, s egyértelmű, hogy belpolitikai szempontból, illetve a humán erőforrások szempontjából is egyre fontosabb közösségről van szó. Ebből adódóan Magyarország emberi erőforrás „tartalékainak” aktivizálása össz nemzeti ügyünké vált.

Kulcsszavak: roma, integráció, emberi erőforrás fejlesztés, oktatás, munkaerő-piac

Keywords: roma, integration, human resources development, education, labor market

BRIJÁK DÁVID

A József Attila Tanulmányi Központ szennyvízhő alapú hűtés- fűtés rendszerének, mint környezetvédelmi beruházás gazdasági hatásainak értékelése

Economy Analysis: Environmental investments of the Attila
Jozsef Study Centre's heating and cooling System with
based on waste heat

*(Mérnök BA végzettségű, programtervező informatikus mester-
képzésen elsőéves hallgató – Szegedi Tudományegyetem Ter-
mészettudományi és Informatikai Kar - Szegedi Keresztény
Roma Szakkollégium)*

Témavezető: Dr. Benkő-Kiss Árpád PhD, főiskolai docens,
Szegedi Tudományegyetem, Mérnöki Kar

Az ember ökológiai lábnyoma folyamatosan növekszik. A felhasznált energiajelentős része a fűtésre megy el. Ezért figyelniük kell, hogy az erre fordított energiát, minél nagyobb hatékonysággal használjuk ki. A Szegedi Tudományegyetem az elsők között volt, hazánkban, ami a fenntartható fejlődést képviselte, mint oktatási intézmény. Kijelenthetjük, hogy Magyarországon az SZTE a „legzöldebb” egyetem. Számos projekttel, fejlesztéssel érte el ezt a címet, úgymint a környezet

tudatos szelektív hulladékgyűjtés, napkollektorok, geotermikus energia használata. Az egyetem nagyobb beruházásai az utóbbi években egyértelműen környezettudatos szemléletet mutatnak. Ezen projektek közül dolgozatomban a témája a szennyvíz alapú, hőszivattyúval működő hűtés- fűtésrendszer lesz. Dolgozatomban a József Attila Tanulmányi Központ szennyvíz hő alapú rendszerét mutattam be esettanulmányként. A munkámban egyaránt felhasználtam primer, illetve szekunder inputokat. Interjút készítettem a projekt alaposabb megismerése érdekében az intézmény igazgatójával. A dolgozatomban fő vonala a scenáriókra épülő elemzés volt. Különböző scenáriókban eltérő inputok alapján diszkontált pénzügyi módszerek alkalmazásával becsültem megtérülési időt, jelenértéket, illetve a teljes életciklus alatti megtérülést (LCOE). Emellett a realista forgatókönyvre végeztem parciális érzékenységvizsgálatot. Összességében jó megtérülési mutatókat állapíthatunk meg. A Tanulmányi Központ energetikája az új rendszer előtt sokkal kevésbé volt, mint gazdaságilag, mint környezeti szempontból hatékony. TDK dolgozatomban egy olyan környezetileg hatékony rendszert ismertettem mely hazánkban kevésbé elterjedt, széleskörű használata esetén mérsékelne jelentős környezeti problémákat, mint például a légszennyezés.

Kulcsszavak: József Attila Tanulmányi Központ, hőszivattyú,
elemzés

Keywords: Attila Jozsef Sudy Centre, heat pump, analysis

MOLNÁR ZOLTÁN

A kora újkori Magyar Királyság gazdaságtörténete a Magyar Kamarai regisztratúra bejegyzéseiben

Hungarian economy during the early modern period in the Magyar Kamara's sources

(Debreceni Egyetem – Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium)

A kora újkori Magyarország egyetlen folyamatosan működő központi kormány szerve az 1531-ben Pozsonyban újjászervezett Magyar Királyi Kamara volt. Feladatkörébe tartozott a kincstári birtokok és az összes közjövedelem kezelése a hadiadót leszámítva. A korszak gazdaságtörténeti kutatásának ez a forráscsoport alapvető pillérét kell, hogy képezze. Kutatásomban a 16–17. századi borkereskedelem aspektusait vizsgálom. A Magyar Királyság 16. századi borkivitelének a kutatása során jelentős forráshiánnyal szembesülünk. A kora újkori magyar gazdaság egyik alappillére a mezőgazdasági termékek exportja volt. Annak ellenére, hogy az élőállat, az állatbőrök és a prémek után a legfontosabb kereskedelmi terméknek a bor

számított, nagyon kevés forrás maradt ránk a téma kutatását segítve. A korabeli kereskedelem elemzésében nagy segítségünkre lehetnek a vámnaplók. Ezekből azonban nem maradt fenn folyamatos, több évre kiterjedő példány. A másik lehetséges út a kutatás számára, a borexporttal foglalkozó társaságok üzleti könyveinek vizsgálata lehetne. Ez a forráscsoport is nagyon kevés számú vizsgálati anyaggal rendelkezik. Mindezek hiányában fel kell kutatnunk minden olyan forráscsoportot, amelyek áttételes információkkal is szolgálhatnak a témához. Ilyen vizsgálatok célozhatják többek között a fennmaradt töredékes vámnaplókat, kamarai regisztrátúrát, illetve a térség városkönyveit. Előadásomban a kamarai levéltár regisztráturájának korszakra vonatkozó bejegyzéseit vizsgálom.

Kulcsszavak: kora újkor, gazdaságtörténet, borkereskedelem, Magyar Kamara

Keywords: wine trade, economical history, Hungary, 16–17 centuries

JAKUS ELENA

A 8-12 éves korosztály katolikus katekézise és hitoktatása

The catechism and religious education of 8–12 year olds

(Hittanár- nevelőtanár szakos elsőéves hallgató, Gál Ferenc Főiskola – Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium)

Témavezető: Serfőző Levente főiskolai tanár (Gál Ferenc Főiskola), oktatási helynök

Kutatásommal azt a hipotézist szeretném vizsgálni, hogy az élménypedagógiai eszközökkel és módszerekkel milyen eredményeket lehet elérni a gyermekek katekézise és a hitoktatása terén. Elemzem a játékok szerepét. Megfigyelésem szerint a hitigazságokat a gyermekek jobban megértik ismétlés, koncentráció, és az egymásra figyelés gyakorlati alkalmazása miatt. Kutatások igazolják, hogy a személyes élmények növelik a tanulás hatékonyságát. A vizsgálatom forrásbázisa három fő részből áll. A 8-12 éves korosztály, az élménypedagógia és a korosztályi katekézisi témakörök adják a dolgozatom szakirodalmi háttérét. A játékpedagógia témaköre különösen fontos számomra, mert a játékok örömforrást jelentenek a gyermekeknek és feszültségoldó hatásúak. Fejlesztik a tanulók képze-

lőerejét, kreativitását, személyiségét, leleményességét, a finom és a nagy motorikus képességeket, a problémamegoldó képességet, és a világ megértését. Feltérképezésem még folyamatban van, de eddigi feltárásom alapján megfigyelhető, hogy az élménypedagógiai eszközök a gyermekek figyelmét jobban megfogadják, és ezáltal a tananyag rögzülése is hatékonyabb. Ennek hatására megtanulnak közösségben, csoportokban dolgozni. Figyelnek egymásra, és egymás érzelmeire. Szeretetre vágnak és törődésre. Tanulmányozásom során kiderült számomra, hogy fontos a jó irányítás, és a szabályok pontos ismeretése, mert különben a játékuk elcsúszik. A kutatásomban szerepelni fog még egy online kérdőív, ami által a hitoktatók tapasztalatairól szeretnék minél több információt összegyűjteni.

Kulcsszavak: élménypedagógia, 8–12 éves korosztály, korosztályi katekézis

Keywords: pedagogy, 8–12 year olds, catechesis

IVÁN KATALIN

Kor hatása nyeles hidra (*Hydra oligactis*) polipok ivarérésére és posztreproduktív őssejtdinamikájára

The effect of age on the interstitial stem cell-dynamic of *Hydra oligactis*

(Biológia (egészségtan)- kémia osztatlan tanárszakos harmadéves hallgató – Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológia Kar, Biológiai és Ökológiai Intézet, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék – Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium)

Témavezető: Dr. Thökölyi Jácint, PhD, egyetemi adjunktus, Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológia Kar, Biológiai és Ökológiai Intézet, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék

A dolgozatom a *Hydra oligactis*, nyeles hidra őssejtdinamikájának tanulmányozásával foglalkozik. Az őssejtek fontos szerepet játszanak a többsejtű élőlényeknél a szervezet integritásának fenntartásában és regenerálásában. A hidrák esetében magasfokú regeneráció figyelhető meg, ez a testükben található őssejttekkel vagyis interszticiális sejtekkel valósul meg. Ezzel magyarázható, hogy standard laboratóriumi körülmények között az öregedést nem mutatnak. Ugyanakkor az egyik hidra faj

esetén, mely vizsgálatom tárgya, megfigyelhető hidegben, számukra kedvezőtlen körülmények között, az ivaros szaporodás és az ezzel együtt járó összejtszám és regenerációs képesség csökkenés és megnövekedett halálozási ráta. Vizsgálatom célja annak kiderítése volt, hogy vajon a csökkent életkor hogyan viszonyul az összejtek számához, így leírhatóvá és elemezhetővé tenni a különböző hidrák összejtdinamikájának törvényszerűségeit. Bár az összejtdinamikát már vizsgálták laboratóriumi labortörzseken, de az ivarérésben és öregedésben megfigyelhető összejtdinamikai változások egymással való összefüggéseinek ismerete nagyon hiányos.

A kísérletemet 2 hím és 2 nőtény vonallal végeztem, melyeket, alanyait ivartalan szaporodással létrehozott klónok alkották. Ezekkel a labortörzsekkel az őszi szaporodást modelleztem standard körülmények között, így a kor volt az egyetlen tényező, melynek megváltoztatásával vizsgáltam az állatokat. Az ivaros szaporodás indukálása után (hűtés) vizsgáltam a klónok sejttözetételét. Ezek az élőlények az egyik legegyszerűbb állatok, ezért könnyen elemezhető szövettani mintát készítettem és vizsgálatom során főleg az interszticiális sejtekkel és azok epithél sejtekhez viszonyított arányával és a reprodukív sejtekkel foglalkoztam. A mintában elforduló sejtek számát egyénileg felállított kategorizálási rendszerbe vezettem, majd sta-

tisztikai próbákkal elemeztem. Az interszticiális sejteken varianciánalízist (ANOVA) végeztem, ivarsejtek esetén Wilcoxon- próbát alkalmaztam, míg az eltérő korcsoportok közötti különbséget az őssejtdinamikában a korcsoport és a hűtés utáni eltel idő interakciójával vizsgáltam Likelihood Ratio Test segítségével.

A kutatás eredményeként elmondható, hogy a kor jelentősen befolyásolja a hidrák ivarérését és az őssejtek számát. Így elmondható, hogy az állat kora fontos és megkerülhetetlen tényezője a regenerációs vizsgálatoknak.

Kulcsszavak: interszticiális sejt/őssejt, őssejtdinamika, szaporodás

Keywords: interstitial stem cell, interstitial stem cell-dynamic, reproduction

GAÁL GABRIELLA

A (szöveg)test-töredékek *Pixel*-labirintusában. Tóth Krisztina: *Pixel*

In The *Pixel*-Labirynth Of (Text)Corpus –Fragments.

(Osztatlan magyar-történelem tanári szakon negyedéves hallgató – Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv – és Irodalomtudományi Intézet, Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium)

Témavezető: Dr. Böhm Gábor PhD, egyetemi adjunktus, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv – és Irodalomtudományi Intézet, Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék

Az előadás a *Pixel*ben megfigyelhető, a test narratív–poétikai alakzatainak elemzésére irányul. A kötetben egy (szöveg)test konstruálódik meg, a novellákból kiszakadt testrészek által. Az elemzés elsősorban a (szöveg)test-töredékek labirintusához nyújt kalauzt. A kutatásban kitüntetett szerepet tölt be a (szöveg)test fogalom definiálása. A bemutatott novella elemzések révén igazolható, hogy a kötetben megjelenő (szöveg)test kétféle testtípus jellemzőit foglalja magába. Az egyik a *megkülönböztetett testek* halmaza, ilyenek azon szereplői testek, amelyek elsődlegesen előítéleteket váltanak ki másokból. Az előítéletek felszínre hívása a nemi másság vagy

rasszista jegyek alapján történhet. A kiemelt novellák által az is bemutatásra kerül, hogy a narrátor hogyan alkalmazza a médiában is használt előítéletességet hordozó kódolt nyelvi eszközöket, azaz, hogyan reprezentálja a média működését. A novellák rávilágítanak a mediatizált társadalom sajátosságaira, például arra, a romák valós képét hogyan helyettesíti annak csupán média reprezentációjával. A szubkultúra határait a mediális fületeken létrehozott ál-valóság jelöli ki, amelyben a kisebbség tagjait deviáns magatartásmintákkal és bűnözői csoportokkal azonosítják. De kiderül az is, hogyan lép túl az elbeszélő a fekete-fehér színhatárokon, valamint hogyan válik képessé felszabadítani a perifériára szorított Másikat. A másik test-típust a *hétköznapi testek* alkotják, melyek a testrészek közötti hierarchikus viszonyokat jelenítik meg. A kötet izgalmas játékra hívja az olvasót, egy puzzle kirakó darabjait kell összeilleszteni, ahol minden puzzle-darab külön életet él, mégis valahogy kapcsolódnak egymáshoz, együtt alkotnak egy egészet.

Kulcsszavak: korporeális narratológia, (szöveg)test, (szöveg)test-töredékek, hiányalakzatok

Keywords: corporeal narratology, (text)corpus, (text)corpus-fragments, lack of conformations

MOGYORÓSI RENÁTÓ MANUEL

A Pécsi Tudományegyetem osztatlan tanárképzésben résztvevő első éves hallgatóinak kisebbségekről alkotott képe egy kérdőíves felmérés tükrében

The opinion on minorities based on a questionnaire filled out by first year students of the PTE teacher's training college

Történelem-földrajz szakos negyedéves hallgató – Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar - Wislocki Henrik Szakkollégium

Témavezető neve: Dr. Andl Helga PhD, egyetemi adjunktus, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudományi Intézet

Jelen előadásomban az éppen folyó kutatásom részeredményeit szeretném kihangsúlyozni. Vizsgálódásaim középpontjában a pécsi egyetemisták kisebbségekről alkotott képe áll, különös tekintettel a cigány/roma nemzetiségre. Célom az, hogy kérdőív felvételével kapjak képet a hallgatók előítéletességének mértékéről. A kutatás első állomása az osztatlan tanárképzésben résztvevő elsőéves hallgatókat érintette. Véleményem szerint a leendő pedagógusoknak kulcsszerepe van a sztereotípiák és a negatív berögződések eltüntetésében, ez pedig egy igen nehéz folyamatnak tűnhet úgy, ha maguk a tanárjelöl-

tek is előítéletesek. Egy korábbi kutatásom néhány hónappal ezelőtt pontosan ezt a képet mutatta: a jövő pedagógusai meglehetősen előítéletesek, és igen negatív véleménnyel vannak hazánk legnagyobb kisebbségét illetően. A kapott eredmények azonban bebizonyították, hogy az egyetemen eltöltött évek és bizonyos kurzusok látogatása nyitottabbá tették a hallgatók egy részét, ezzel korábbi álláspontjuk revideálására, de legalábbis árnyalására került sor. Az adatok kiértékelése során újfent döntően negatív eredmények születtek. Ebben az előadásomban rá kívánok világítani arra, hogy különböző szempontok szerint kisebb csoportokra bontva a hallgatókat (nem, lakóhely, vallásosság, konzervativizmus mértéke, pártpreferencia, szülők iskolai végzettsége stb.) milyen eltérő eredményeket kapunk az előítéleteség mértékét tekintve. Jelen kutatásomban kulcsszerepet játszik az, hogy más kisebbségi csoportokkal összevetésben (fogyatékkal élők, homoszexuálisok, iszlám vallásúak) milyen helyre rangsorolják a cigány/roma származásúakat. Célom továbbá a korábbi eredmények összevetése az újjakkal, hogy ennek fényében kiderüljön: csupán egyszerű véletlen volt a tavaszi eredmények jellege, vagy valóban tartósan negatív tendenciáról beszélhetünk.

Kulcsszavak: kérdőív, előítélet, pedagógus, kisebbség

Keywords: questionnaire, preconception, educator, minority

SZŰCS BOGLÁRKA

Intergenerációs programok az Egyesült Államokban és hazánkban

Intergenerational program in the USA and in Hungary

(Másodéves Szociálpedagógia szakos hallgató – Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar TÓKI – Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium)

Témavezetők:

Dr. Gál Anikó tanársegéd SZTE JGYPK TÓKI Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Hódi Ágnes tanársegéd SZTE JGYPK TÓKI Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Az USA-ban 1960 óta vannak jelen olyan kezdeményezések, ahol az időskorúak és a fiatal generációk közös programokon vehetnek részt (Newman, 1997). Ezek az intézkedések a generációk közötti földrajzi és információs-technológiai réseket kívánják pótolni és teret adnak a nemzedékek közötti információcserének, azaz az intergenerációs tanulásnak (intergenerational learning) (Newman és Hatton-Yeo, 2008). Hét-köznapi értelemben az intergenerációs tanulás egy olyan folyamat a családban, mely során az idősek megosztják a fiatalokkal értékeiket, világnézetüket és tudásukat (Orzea és Bratianu, 2012). A fenti intézkedések ezt a természetes folya-

matot reprodukálják intézményes keretek között irányított formában. Vizsgálatunk célja, hogy a releváns szakirodalom feltárásával átfogó képet adjunk a hazai és a nemzetközi intergenerációs programok megvalósulási formáiról, hatásairól, illetve társadalmi fontosságáról. Kutatásunk során körvonalazódott, hogy bár a tengerentúlon több mint fél évszázados hagyománya van az intergenerációs tanulásnak, hazánkban ez egy kevésbé elterjedt tanulási módszer. A külföldi megvalósulási formák között dominánsan közoktatási intézmény és idősek otthona közötti kollaborációra találtunk példát. Seattle-ben a '90-es évek óta áll partneri viszonyban egy óvoda és egy idősek otthona. A gyermekek és a lakók rendszeresen közös tevékenységekben (pl. tánc, közös étkezés) vesznek részt, amelyek lehetőséget nyújtanak egymás megismerésére, elfogadására, és ez által megvalósul a nemzedékek közötti kulturális transzfer is. Magyarországon is találhatunk ehhez hasonló, az intergenerációs tanulás különböző formáit alkalmazó kezdeményezéseket (pl. „Kommunikáció a folklóron át”; „Kicsik és Nagyik”) melyeket előadásunk során kívánunk részletesen ismertetni. Az intergenerációs tanulás minden résztvevő számára pozitív hatással bír. A fiatalok az életük során jól hasznosítható értékek átvevői, készségek elsajátítói lehetnek. Továbbá pozitív példaképpel találkozhatnak, és az önkéntes munka is vonzóbbá

válík számukra (Generations United, 2007). A tapasztalatok szerint azok az idősek, akik heti rendszerességgel vannak kapcsolatban gyermekekkel, szignifikánsan jobban teljesítenek a memória teszteken, valamint az egészségi állapotuk is mérhetően javul. Ezen eredmények arra utalnak, hogy az intergenerációs tanulási formák nemzetközi gyakorlatainak adaptálásával hozzájárulhatunk az egészséges személyiségfejlődéshez és az aktív időskor lehetőségeinek kiterjesztéséhez.

Kulcsszavak: generációk közötti tanulás, társadalmi kohézió, intergenerációs programok, kultúra transzfer, generációk közötti szakadék

Keywords: intergenerational programs, social cohesion, culture transfer, intergenerational learning

DOBÓ TIBOR

Éld az életem – egy szerepjáték a társadalmi egyenlőtlenségek ledöntésére

Live my Life – a roleplay on erasing social inequalities

(Földrajz-történelem-állampolgári ismeretek tanára szakos negyedéves hallgató – Pécsi Tudományegyetem Wlisslocki Henrik Szakkollégium)

Témavezető: Dr. Andl Helga PhD, egyetemi adjunktus, a WHSZ kollégium vezetője

Kutatásom témája az „Éld az életem” című interaktív társasjáték vizsgálata. A vizsgálat célja, hogy rámutatassak a tanulók és egyetemi hallgatók véleményén keresztül arra, milyen hatást vált ki a játék, illetve milyen továbbfejlesztési lehetőséget tartogat magában. A szerepjáték megalkotását a Wlisslocki Henrik Szakkollégium diákjai 2016 tavaszán kezdték el. Magyarországon meglehetősen alacsony a roma, cigány hallgatók száma a felsőoktatásban. Többek között ennek orvoslására jött létre az Arany János Program, ami Magyarország több iskolájában működik. E programmal rendelkező intézményekhez egy foglalkozás keretén belül visszük el a játékot, ahol a diákoknak lehetőségük van egyetemistákkal beszélgetni a továbbtanulásról. Úgy véljük, ez nagy motivációt adhat számukra. Emellett a társasjáték további célja a tanárszakos

hallgatók körében a befogadó attitűd formálása, valamint az előítélet csökkentése, amit a tanulmányok elkezdése előtti alkalmassági vizsgálattal nem lehet kiszűrni. Az interaktív társasjátékot egy eszközhöz szánjuk az előítéletek csökkentésére, amin keresztül egy hátrányos helyzetű diák bőrébe lehet bújni és megtapasztalni az ő élethelyzeteit. Feltételezésünk szerint egy olyan gondolatmenetre sarkalja a játékost, mellyel átérezheti a karakter élethelyzetét, így ezt követően a témát sokan jobban magáénak tudja érezni. A játék alkalmazásával szándékaink szerint a középiskolás diákok motivációjára is lehet hatni. Az erről való beszélgetés során olyan témák nyílnak meg, amivel ritkán találkozik a diák, és lendületet adhat neki a továbbtanulásban. Emellett a játékmester példaképként is szolgálhat vagy kapcsolati tőkének, melynek segítségével könnyebbé válhat az út az egyetemig. Az eredményekből szeretnénk rámutatni arra, milyen fontos, hogy egyre több emberhez eljusson a játék, illetve szeretnénk feltárni az ebben rejlő lehetőségeket is. Jelenleg hátrányos helyzetű és cigány, roma származású karakter készült, de más szerepek is formálhatóak, így például egy bevándorló fiú karaktere.

Kulcsszavak: előítélet, szerepjáték, motiváció

Keywords: Prejudice, Roleplay, Motivation

